

УДК 354.1 (519.5)

DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2024-10-102-109>Сікачовський Андрій, аспірант Київського
університету культуриSikachovsky Andriy, graduate student of the
Kyiv University of CultureORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-4209-2255>

ОСОБЛИВОСТІ ПІВДЕННОКОРЕЙСЬКОЇ ДИПЛОМАТІЇ У ВІДНОСИНАХ З КНДР

FEATURES OF SOUTH KOREAN DIPLOMACY IN RELATIONS WITH THE NORTH KOREA

Анотація. У статті проаналізовані особливості південнокорейської дипломатії у відносинах з КНДР. Мета дослідження – визначити основні виклики і напрями південнокорейської дипломатії, зокрема нового міністра закордонних справ Чо Те Юля, у відносинах з КНДР. З огляду на міждисциплінарність дослідження, автором використані загальнонаукові та спеціальні методи і підходи, інтегровані з науки державного управління, міжнародних відносин та політології. Контент-аналіз наукової літератури допоміг сформулювати мету дослідження. Системний аналіз з'ясувати пріоритети дипломатії Корейської Республіки щодо КНДР з урахуванням останніх подій, заяв їхнього керівництва. Для формулювання висновків використано метод логічного узагальнення. Наукова новизна дослідження полягає у спробі з'ясувати перспективи взаємовідносин країн Корейського півострова після змін у МЗС.

Зазначено, що на тлі залучення північнокорейських солдатів до війни росії проти України актуальним питанням уявляється з'ясування пріоритетів нового керівництва Республіки Корея у стосунках з КНДР. Тим більше, що саме на Корейському півострові пересікаються геополітичні інтереси найбільших ядерних держав: Китаю, США і Росії. Відтак конфронтація між КНДР та Республікою Корея може мати несподівані наслідки для більшості країн світу, зокрема для нашої держави.

З урахуванням останніх подій як у відносинах з КНДР, так і у геополітиці, а також змін у МЗС південнокорейська дипломатія має працювати на декілька фронтів, використовуючи всі свої сильні сторони. У короткостроковій перспективі діалог із Пхеньяном у зовнішній політиці Сеула не передбачений. Навпаки, дипломатія буде зосереджена на посиленні стримування. У цьому сенсі новий міністр закордонних справ Чо Те Юл зіткнеться з багатьма дипломатичними викликами, починаючи від необхідності боротися зі зростаючою ворожнечею з боку КНДР і закінчуючи налагодженням відносин з Китаєм на тлі китайсько-американського суперництва. При цьому покращення відносин з КНДР залишатиметься основним зовнішньополітичним завданням Республіки Корея з метою недопущення ескалації на півострові.

Стосунки Південної Кореї з Китаєм та його роль у відносинах країни з КНДР – перспективна тема досліджень, особливо з урахуванням позиції Китаю щодо участі південнокорейських солдатів у війні проти нашої країни.

Ключові слова: Республіка Корея, КНДР, дипломатія, міністерство закордонних справ, діалог, стримування, ескалація.

Abstract. The article analyzes the features of South Korean diplomacy in relations with the DPRK. The purpose of the study is to identify the main challenges and directions of South Korean diplomacy, in particular the new Minister of Foreign Affairs Cho Tae-Yul, in relations with the DPRK. Given the interdisciplinary nature of the study, the author used general scientific and special methods and approaches integrated from the science of public administration, international relations and political science. Content analysis of scientific literature helped to formulate the purpose of the study. System analysis to clarify the priorities of the diplomacy of the Republic of Korea towards the DPRK, taking into

account recent events and statements by their leadership. The method of logical generalization was used to formulate conclusions. The scientific novelty of the study lies in an attempt to clarify the prospects for relations between the countries of the Korean Peninsula after changes in the Ministry of Foreign Affairs. Against the background of the involvement of North Korean soldiers in Russia's war against Ukraine, the clarification of the priorities of the new leadership of the Republic of Korea in relations with the DPRK is a pressing issue. Moreover, it is on the Korean Peninsula that the geopolitical interests of the largest nuclear powers intersect: China, the USA and Russia. Therefore, a confrontation between the DPRK and the Republic of Korea may have unexpected consequences for most countries in the world, in particular for our country. Given the recent events in relations with the DPRK and in geopolitics, as well as changes in the Foreign Ministry, South Korean diplomacy must work on several fronts, using all its strengths. In the short term, dialogue with Pyongyang is not envisaged in Seoul's foreign policy. On the contrary, diplomacy will focus on strengthening deterrence. In this sense, the new Minister of Foreign Affairs Cho Tae-yul will face many diplomatic challenges, starting from the need to combat growing hostility from the DPRK and ending with the establishment of relations with China against the backdrop of Sino-American rivalry. At the same time, improving relations with the DPRK will remain the main foreign policy task of the Republic of Korea in order to prevent escalation on the peninsula.

South Korea's relations with China and its role in the country's relations with the DPRK are a promising topic of research, especially taking into account China's position on the participation of South Korean soldiers in the war against our country.

Keywords: Republic of Korea, DPRK, diplomacy, Ministry of Foreign Affairs, dialogue, containment, escalation.

Постановка проблеми. 10 травня 2022 р. у Південній Кореї на посаду вступив новий президент. Ним став державний службовець (колишній генеральний прокурор країни у 2019–2021 рр.), представник консервативної Партії влади народу (PPN) Юн Сок Йоль.

Ще у травні 2022 р. посаду міністра закордонних справ Південної Кореї обіймав однопартієць нового президента доктор Пак Джин, однак наприкінці 2023 р. він вирішив балотуватися на виборах до парламенту в квітні 2024 р., а тому подав у відставку. На його посаду був призначений Чо Те Юл, який раніше був постійним послом Республіки Корея в ООН. Зрозуміло, що зі зміною ключових лідерів міжнародного позиціювання країни варто було очікувати суттєвих змін у діяльності та пріоритетах її зовнішньополітичного курсу та дипломатії.

На тлі залучення північнокорейських солдатів до війни росії проти України актуальним питанням уявляється з'ясування пріоритетів нового керівництва Республіки Корея у стосунках з КНДР. Тим більше, що саме на Корейському півострові пересікаються геополітичні інтереси найбільших ядерних держав: Китаю, США і Росії. Відтак конфронтація між КНДР та Республікою Корея може мати несподівані наслідки для більшості країни світу, зокрема для нашої держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання дипломатії та зовнішньої політики країн Корейського півострова – не нова тема досліджень українських науковців. Серед ґрунтовних праць можна відмітити дисертацію Д. Кан «Політико-системний аспект об'єднання країни в стратегії Республіки Корея» [4], в якій автор аналізує геополітичні та гео економічні питання об'єднання Кореї «у контексті політико-культурної єдності національних держав даного регіону» [4].

У дисертації «Технології зовнішньої політики Північної Кореї» [12] І. Юхименко аналізує історичні засади, основні теорії та концепції, суб'єкти технологій зовнішньої політики в КНДР. Також автором «розкрито особливості

зовнішньої політики Північної Кореї через технології ідеологізації, інструменталізації ядерного потенціалу та асиметричної дипломатії» [12].

У статті «Міжкорейські відносини: сучасний огляд» [5] Д. Кан аналізує ситуацію на Корейському півострові, що поставила Південну Корею перед непростим вибором: слідувати за союзником США чи знайти свою стратегію, який не утискає гідності США. Також автор звертає увагу на стратегію Південної Кореї щодо економічної і соціально-культурної співпраці з Північною Кореєю [5].

Низка статей присвячена публічній дипломатії Республіки Корея. Так, О. Стасевська та В. Уколова досліджують основні етапи розвитку культурної дипломатії Південної Кореї, специфіку «Корейської хвилі», «серіальної» дипломатії, K-Pop та ін. [11]. Дедалі активнішому використанню Південною Кореєю м'якої сили та її геополітичним наслідкам присвячена публікація М. Кім [14]. На прикладі Республіки Корея Л. Матлай аналізує роль публічної дипломатії у світовому сприйнятті образу держави, зокрема «культурні заходи, обміни делегаціями, науковий та освітній діалог, міжнародну пресу та світові електронні мережі» [8].

У статті «Модернізація Південної Кореї: походження, здобутки та досвід для України» [15] Л. Кістерський, В. Мармазов та І. Піляєв аналізують причини і результати економічних досягнень Південної Кореї, а також проводять паралелі з ситуацією у нашій країні, «оскільки обидві країни є в епіцентрах стратегічних конфліктів в Євразії, в яких перетнулися найважливіші інтереси глобальних держав» [15].

Актуальною для нашої країни також є публікація В. Небрат «Політика повоєнного відновлення економіки: досвід Республіки Корея» [9], в якій авторка з'ясовує інституційні чинники та економічні механізми вдалої повоєнної відбудови Республіки у 60–70-х рр. ХХ ст., зокрема з урахуванням «історичних умов, ролі зовнішньої допомоги і внутрішніх джерел економічного зростання» [9].

Отже, можна констатувати зростання зацікавлення корейською проблематикою в нашій країні, утім, стосунки між Південною і Північною Кореєю не здобули належного висвітлення в українській науці. Це й зумовило вибір **мети дослідження** – визначити основні виклики і напрями південнокорейської дипломатії, зокрема нового міністра закордонних справ Чо Те Юля, у відносинах з КНДР.

Виклад матеріалу. Найбільші виклики, які постали перед новою командою Президента Юн Сук Йоля, викладені в Стратегії національної безпеки Південної Кореї: розвиток ядерного потенціалу КНДР, конкуренція між США і Китаєм, криза ланцюга поставок, нові загрози безпеці [16]. Тому не дивно, що новий міністр закордонних справ Чо Те Юл планує зосередитися на двох ключових питаннях, які водночас тісно пов'язані між собою: економіка і безпека. Як зазначає Т. Биркович, «розробка і впровадження новітньої системи економічної безпеки, здатної адаптувати національну економіку до закономірностей сучасної парадигми економічного розвитку, геоekonomіки та геополітики є надзвичайно важливою проблемою й першочерговим стратегічним пріоритетом у державній політиці в умовах глобалізації» [1, с. 19–20].

Водночас варто наголосити, що, починаючи з 90-х рр. ХХ ст., політика країни перейшла від зосередження на економічній стратегії до національного брендингу та «м'якої сили», що мало позитивний вплив на внутрішню екосистему індустрії культури та сприяла просуванню Південної Кореї за кордоном [14]. І це не дивно. Адже тривалий час публічно-культурна дипломатія розглядалася як найбільш дієвий засіб м'якої сили у діяльності урядів країн з налагодження партнерських

стосунків, а також як один з «альтернативних ненасильницьких заходів урегулювання конфліктів (...) з метою зосередження на спільному розумінні важливості солідарності та мирного співіснування (...) як стратегічний політичний вимір міжнародних відносин без суперництва та боротьби» [2, с. 15].

Така стратегія тривалий час застосовувалася і до КНДР, особливо під впливом ролі конкретних лідерів. Наприклад, для восьмого президента Південної Кореї Кім Де Чжуна, який у 2000 р. був нагороджений Нобелівською премією миру за свої зусилля у реалізації «Політики сонячного світла», яка суттєво вплинула на стосунки з Північною Кореєю. Вона передбачала відкритість, реформи, примирення, обмін та співпрацю та прагнула побудувати тривалі відносини з Північною Кореєю, ґрунтуючись, зокрема, на нових процесах соціальної взаємодії та колективної ідентичності. Дійсно, зовнішня політика – це не даність, вона керується фактами, ідентичностями та інтересами, які формулюються та підтримуються інтерсуб'єктивними практиками зацікавлених осіб.

Міжкорейський саміт 2000 р. став результатом «Політики сонячного світла», на якому сторони погодилися подолати суперництво через спільну ідентичність та відновити співпрацю на різних рівнях, особливо у сфері економіки та торгівлі з метою розвитку Північної Кореї. Крім того, обидві Кореї погодилися створити промисловий комплекс Кесон у Південній Кореї, розвивати галузі, які наймають північнокорейську робочу силу через капіталовкладення південнокорейських компаній. Було створено законодавчу базу, яка мінімізувала конфлікт інтересів між сторонами.

Утім, міжкорейський саміт був лише першим кроком до об'єднання. Наступний президент Но Му Хьон заявив про намір зберегти політику свого попередника щодо Північної Кореї, щоб продовжити мирний процес Корейському півострові.

На жаль, на сьогодні пріоритети змінилися, про що свідчать і заяви нового міністра закордонних справ Республіки Корея Чо Те Юля, який основним своїм завданням визначив посилення безпекової дипломатії, зокрема в контексті зовнішньоекономічних пріоритетів та ескалації напруження з Народно-демократичною республікою Корея (КНДР), яке особливо зросло після інавгурації президента Юн Сук Йоля.

Негативні фрази, які провокують ескалацію, стали традиційними. З 2022 р. лідер КНДР Кім Чен Ин називає Південну Корею «безсумнівним ворогом», а міжкорейські зв'язки ворожими одна одній. Він закликає до «експоненціального» збільшення ядерного арсеналу країни. Різкі заклики на кшталт посилення підготовки до «придушення всієї території Південної Кореї» викликають велике занепокоєння, хоча у принципі Кім Чен Ин визнає існування двох Кореї. Рівень ворожечі також показує, що возз'єднання не буде в короткостроковій або середньостроковій перспективі, хіба що силовими методами [13].

Звичайно, сторони вже звикли до такої риторики, але це не означає, що ситуація залишатиметься стабільною. Водночас зрозуміло, що війна в цій частині світу матиме дуже серйозні наслідки, не тільки для безпосередніх учасників конфлікту, а й їхніх сусідів і союзників, зокрема для США, Китаю, Росії та Японії.

Особливо загрозово різні заяви звучать на тлі залучення солдат КНДР до війни росії проти України. Вони можуть отримати бойовий досвід, який Північна Корея може в подальшому використати в майбутніх конфліктах, зокрема з Південною Кореєю. Саме на такому розвитку ситуації наголошують аналітики американського Інституту вивчення війни (ISW): «Зближення між Північною Кореєю та Росією створює явну загрозу для довгострокової стабільності

Корейського півострова та ширшого Азійсько-Тихоокеанського регіону» [3]. Тим більше на тлі заяв КНДР, що до кінця 2024 р. вона планує запустити ще три військові супутники-шпигуни та посилити зусилля для зміцнення ядерного арсеналу країни. У відповідь Республіка Корея планує запустити два нових супутники, щоб краще контролювати КНДР, згідно з вимогами Адміністрації програми оборонних закупівель (DAPA). Такі дії можуть посилити міжкорейську космічну гонку [13].

Водночас після вступу на посаду Президент Юн Сук Йоль висунув сміливу ініціативу з денуклеаризації Корейського півострова, а фактично денуклеаризації КНДР. Такі заяви зумовили ще більші труднощі у комунікації. Процес денуклеаризації, на думку дослідників, мав забезпечити стабільний мирний порядок на Корейському півострові, але, на жаль, швидше за все, Північна Корея обрала шлях зміцнення оборони та закупівлю найновішої зброї з Росії та Китаю, що може загрожувати миру на Корейському півострові» [5]. Саме, з одного боку, РФ і КНР, а з іншого, США і Японію дослідники вважають «головними зовнішніми елементами системи об'єднання з функціями воєнно-політичного співробітництва у загальнорегіональному вимірі» [4], тільки, зрозуміло, що цілі у цих блоків країн протилежні.

Загалом, саме ядерний фактор у відносинах на Корейському півострові був і залишається причиною «ускладнення геополітичної ситуації на двосторонньому та багатосторонньому рівнях» [4].

І хоча усю історію співіснування країн на півострові після заморозки військового конфлікту їхні відносини супроводжують коливання – від напруження до діалогу, ситуація останніх місяців на Корейському півострові перейшла в бік чи не найбільш відкритого протистояння. Перепалки в ЗМІ, військові навчання з обох сторін, порушення комунікації, фейкові новини та провокації, як, наприклад, повітряні кулі зі сміттям, які активно запускає північнокорейська сторона у 2024 р. [10] тощо – стали звичними явищами. Такі заходи – це, насамперед, бажання перевірити реакцію іншої сторони, щоб оцінити можливі наслідки.

На тлі погіршення відносин між країнами Національна асамблея (КНДР) внесла зміни до Конституції, які визнають статус Південної Кореї як ворожої держави, а не як потенційного партнера [6]. Ліквідація організацій, які керують відносинами з Південною Кореєю (Комітет з мирного об'єднання, Національне бюро), економічного співробітництва та Міжнародної туристичної адміністрації, знищення частини доріг, які з'єднували країни, у жовтні 2024 р. та заяви про посилення прикордоння, знищення залізниць для сполучення з Півднем [7] не сприяють діалогу. Хоча Кім Чен Ин зазначає, що не почне війну в односторонньому порядку, але й не шукатиме возз'єднання країни. Тож між двома країнами тривають провокації, а тому не очікується жодної можливості зближення в короткостроковій перспективі, або хоча б зменшення напруги. За винятком змін в Сполучених Штатах, коли новий президент республіканець Д. Трамп спробує знову відновити діалог із КНДР. Однак він може мати такий же результат, як і під час його першого терміну.

З огляду на дедалі агресивнішу поведінку Пхеньяна новий міністр закордонних справ Південної Кореї Чо Те Юл вступив на посаду з розумінням того, що поточний пріоритет щодо КНДР має бути більше спрямований на посилення стримування, ніж на пошук діалогу. Крім того, він розуміє, що допоки продовжувати сприяти денуклеаризації тиском, це лише погіршуватиме ситуацію. У такій ситуації Чо Те Юль планує більше зосередитися на відновленні відносин з Китаєм, зокрема в межах тристороннього саміту Південна Корея – Китай –

Японія, продовжить обговорення щодо Угоди про вільну торгівлю між трьома сторонами. Також він намагатиметься зміцнити південнокорейську дипломатію для вирішення складних завдань, таких як стратегічна конкуренція між Сполученими Штатами та Китаєм.

Висновки та перспективи подальших досліджень. З урахуванням останніх подій як у відносинах з КНДР, так і у геополітиці, а також змін у МЗС південнокорейська дипломатія має працювати на декілька фронтів, використовуючи всі свої сильні сторони. У короткостроковій перспективі діалог із Пхеньяном у зовнішній політиці Сеула не передбачений. Навпаки, дипломатія буде зосереджена на посиленні стримування. У цьому сенсі новий міністр закордонних справ Чо Те Юл зіткнеться з багатьма дипломатичними викликами, починаючи від необхідності боротися зі зростаючою ворожнечею з боку КНДР і закінчуючи налагодженням відносин з Китаєм на тлі китайсько-американського суперництва. При цьому покращення відносин з КНДР залишатиметься основним зовнішньополітичним завданням Республіки Корея з метою недопущення ескалації на півострові.

Стосунки Південної Кореї з Китаєм та його роль у відносинах країни з КНДР – перспективна тема досліджень, особливо з урахуванням позиції Китаю щодо участі південнокорейських солдат у війні проти нашої країни.

Список використаних джерел:

1. Биркович Т., Коваль С. Концептуальні підходи до визначення сутності державного управління у сфері економічної безпеки. *Україна у світових глобалізаційних процесах: культура, економіка, суспільство: тези Міжнар. наук.-практ. конф.* Київ: Вид. центр КНУКіМ, 2019. 159 с.
2. Вільчинська І.Ю., Биркович Т.І. Геополітика: еволюція ідей у контексті збереження мирних взаємовідносин між державами. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти.* 2022. № 9. С. 7–19.
3. Гафтко С. Аналітики ISW оцінили майбутні наслідки участі військ КНДР у війні в Україні. URL: <https://glavcom.ua/world/world-politics/analitiki-isw-otsinili-majbutni-naslidki> (дата звернення: 02.11.2024).
4. Кан Д.С. Політико-системний аспект об'єднання країни в стратегії Республіки Корея: автор. дис. канд. політ. наук: 23.00.04. Київ, 2007. 17 с.
5. Кан Д.С. Міжкорейські відносини: сучасний огляд. *Актуальні проблеми політики.* 2020. Вип. 65. С. 103–108.
6. Кінша Д. КНДР офіційно визнала Південну Корею «ворожою державою». URL: <https://susplne.media/859667-kndr-oficijno-viznala-pivdennu-koreu-vorozou-derzavou/> (дата звернення: 04.11.2024).
7. КНДР підірвала частину доріг, що з'єднували її з Південною Кореєю. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/kndr-pidirvala-chas> (дата звернення: 02.11.2024).
8. Матлай Л.С. Нова публічна дипломатія у світовому сприйнятті образу держави (на прикладі Республіка Корея). *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право.* 2014. Вип. 3/4 (23/24). С. 162–165.
9. Небрат В.В. Політика повоєнного відновлення економіки: досвід Республіки Корея. *Економіка і прогнозування.* 2022. № 4. С. 43–64.
10. Свиридюк Ю. КНДР знову запустила повітряні кулі зі сміттям у бік Південної Кореї. URL: <https://susplne.media/852179-kndr-znovu-zapustila-povitrani-kuli-zi-smittam-u-bik-pivdennoi-korei/> (дата звернення: 04.11.2024).
11. Стасевська О., Уколова В. Культурна дипломатія Республіки Корея. *Право та інновації.* 2021. № 4 (36). С. 27–33.
12. Юхименко І. Технології зовнішньої політики Північної Кореї: автореф. дис. д. філософ: 291. Дніпро, 2023. 16 с.

13. Aise Sotolongo J. El nuevo canciller de la República de Corea y los desafíos de la política exterior. URL: <https://www.cipi.cu/el-nuevo-canciller-de-la-republica-de-corea-y-los-desafios-de-la-politica> (дата звернення: 30.10.2024).
14. Kim M. The Growth of South Korean Soft Power and Its Geopolitical Implications. URL: <https://www.airuniversity.af.edu/JIPA/Display/Article/321> (дата звернення: 30.10.2024).
15. Kistersky L., Marmazov V., Piliaiev I. Modernization of South Korea: origins, achievements, and the experience for Ukraine. *Економіка України*. 2021. № 9. С. 41–60.
16. Office of the president of Republic of Korea (2023). The Yoon Suk Yeol Administration's National Security Strategy. URL: https://www.mofa.go.kr/eng/brd/m_25772/view (дата звернення: 29.10.2024).

References

1. Byrkovych, T., & Koval, S. (2019). Kontseptual'ni pidkhody do vyznachennya sutnosti derzhavnoho upravlinnya u sferi ekonomichnoyi bezpeky [Conceptual approaches to determining the essence of state management in the field of economic security]. *Ukrayina u svitovykh hlobalizatsiynykh protsesakh: kul'tura, ekonomika, suspil'stvo – Ukraine in the global processes of globalization: culture, economy, society*. Kyiv: KNUKiM [in Ukrainian].
2. Vilchynska, I., & Byrkovych, T. (2022). Heopolityka: evolyutsiya idey u konteksti zberezhenya myrnykh vzayemovidnosyn mizh derzhavamy [Geopolitics: the evolution of ideas in the context of maintaining peaceful relations between states]. *Mizhnarodni vidnosyny: teoretyko-praktychni aspekty – International relations: theoretical and practical aspects*, 9, 7–19 [in Ukrainian].
3. Gaftko, S. (n.d.). Analitky ISW otsynily maybutni naslidky uchasti viys'k KNDR u viyni v Ukrayini [ISW analysts assessed the future consequences of the participation of North Korean troops in the war in Ukraine]. *glavcom.ua*. Retrieved from <https://glavcom.ua/world/world-politics/analitiki-isw-otsynili-majbutni-naslidki-uchasti-vijsk-kndr-u-vijni> (access date: 11/6/2024) [in Ukrainian].
4. Kan, D. (2007). Polityko-systemnyy aspekt ob'yednannya krayiny v stratehiyi Respubliki Koreya [The political and systemic aspect of the unification of the country in the strategy of the Republic of Korea]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
5. Kan, D. (2020). Mizhkoreys'ki vidnosyny: suchasnyy ohlyad [Inter-Korean Relations: A Contemporary Review]. *Aktual'ni problemy polityky – Actual problems of politics*, 65, 103–108 [in Ukrainian].
6. Kinsha, D. (n.d.). KNDR ofitsiyno vyznala Pivdennu Koreyu «vorozhoyu derzhavoyu» [North Korea has officially recognized South Korea as an "enemy state"]. *suspilne.media*. Retrieved from <https://suspilne.media/859667-kndr-oficijno-viznala-pivdennu-koreu-vorozou-derzavou/> [in Ukrainian].
7. KNDR pidirvala chastynu dorih, shcho z'yednuvaly yiyi z Pivdennoyu Koreyeyu [North Korea blew up part of the roads connecting it with South Korea]. (n.d.). *mil.in.ua*. Retrieved from <https://mil.in.ua/uk/news/kndr-pidirvala-chastynu-dorig-shho-z-yednuvaly-yiyi-z> [in Ukrainian].
8. Matlai, L. (2014). Nova publichna dyplomatiya u svitovomu spryynyatti obrazu derzhavy (na prykladi Respublika. Koreya) [New public diplomacy in the world perception of the image of the state (on the example of the Republic of Korea)]. *Visnyk NTUU «KPI». Politolohiya. Sotsiolohiya. Pravo – Bulletin of NTUU «KPI». Political science. Sociology. Right*, 3/4 (23/24), 162–165 [in Ukrainian].
9. Nebrat, V. (2022). Polityka povoyennoho vidnovlennya ekonomiky: dosvid Respubliki Koreya [The policy of post-war economic recovery: the experience of the Republic of Korea]. *Ekonomika i prohnozuvannya – Economics and forecasting*, 4, 43–64 [in Ukrainian].
10. Svyrydyuk, Y. (n.d.). KNDR znovu zapustyla povitryani kuli zi smittiam u bik Pivdennoyi Koreyi [North Korea has again launched balloons with debris in the direction of South Korea]. *suspilne.media*. Retrieved from <https://suspilne.media/852179-kndr-znovu-zapustila-povitryani-kuli-zi-smittiam> [in Ukrainian].
11. Stasevska, O., & Ukolova, V. (2021). Kul'turna dyplomatiya Respubliki Koreya [Cultural diplomacy of the Republic of Korea]. *Pravo ta innovatsiy – Law and innovation*, 4 (36), 27–33 [in Ukrainian].
12. Yukhymenko, I. (2023). Tekhnolohiyi zovnishn'oyi polityky Pivnichnoyi Koreyi [Technologies of the foreign policy of North Korea]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Dnipro [in Ukrainian].

13. Aise Sotolongo, J. El nuevo chanceller de la República de Corea y los desafíos de la política exterior. *www.cipi.cu*. Retrieved from <https://www.cipi.cu/el-nuevo-canciller-de-la-republica-de-corea-y-los-desafios-de> [in Spanish].
14. Kim, M. The Growth of South Korean Soft Power and Its Geopolitical Implications. *www.airuniversity.af.edu*. Retrieved from <https://www.airuniversity.af.edu/JIPA/Display/Article/321> [in English].
15. Kistersky, L., Marmazov, V., & Piliaiev, I. (2021). Modernization of South Korea: origins, achievements, and the experience for Ukraine. *Economy of Ukraine*, 9, 41–60 [in English].
16. Office of the president of the Republic of Korea (2023). The Yoon Suk Yeol Administration's National Security Strategy. *www.mofa.go.kr*. Retrieved from https://www.mofa.go.kr/eng/brd/m_25772/view [in English].

*Подано до редакції 04.11.24 р.
Прийнято до друку 06.12.24 р.*